

REPORTAGE Grootschalige locaties als oplossing voor huisvesting arbeidsmigranten

'Het is crisis dus handel daar ook naar'

Bijna 11.000 arbeidsmigranten gaan elke ochtend aan het werk in de Duin- en Bollenstreek. Sommigen vertrekken na korte tijd, anderen verblijven jaren in Nederland. In een serie verhalen gaat het Leidsch Dagblad in gesprek met de arbeidsmigranten, maar ook hun werkgevers en huisvesters. In dit verhaal de dilemma's rond huisvesting.

Roza van der Veer

Bedrijven menen arbeidsmigranten hard nodig te hebben. Maar dan moeten die werknemers wel een plek hebben om te wonen. Waar die huizen moeten staan, is een vraag waar gemeenten in de Duin- en Bollenstreek al jaren over steggelen. Ondertussen zoeken werkgevers én commerciële huisvesters en uitzenders naar eigen oplossingen. Huisvesting bij agrarische bedrijven of grootschalige locaties met al dan niet tijdelijke woningen voor arbeidsmigranten zijn twee, breed gedeelde, ideeën. Hoe noodzakelijk is het? En welke hobbels moeten worden genomen?

Professor Leo Lucassen, hoogleraar arbeids- en migratiegeschiedenis en directeur van het Internationaal Instituut van Sociale Geschiedenis van de Leidse Universiteit, constateert dat het regelen van goede huisvesting een van de belangrijke problemen rond arbeidsmigranten is. Het gevaar van uitbuiting ligt snel op de loer zoals ook Emile Roemer constateerde in zijn onderzoek naar de huisvesting van arbeidsmigranten. „Zeker als ook de werkgevers zich op de woningmarkt begeven. De arbeidsmigranten hebben namelijk geen recht op sociale huisvesting en komen vaak terecht in vakantieparken of worden opgehokt in een gebouw met weinig ruimte. Daar moeten overheden met wetgeving iets aan doen.”

Hoe dat moet, is volgens hem geen hogere wiskunde. Werkgevers en dus ook uitzendbureaus die de arbeidsmigranten werven en naar Nederland halen, moeten verantwoordelijk worden voor passende huisvesting. Dat hoeft geen viersterrenhotel te zijn maar een kamer met kookgelegenheid tegen

„
Overheden en werkgevers moeten gezamenlijk dit probleem oppakken, water bij de wijn doen en het probleem niet afschuiven op elkaar



Duin- en Bollenstreek
3.905
geregistreeerde arbeidsmigranten

Het centrum van Noordwijkerhout vanuit de lucht. Volgens cijfers van onderzoeksbureau Decisio woont ongeveer 37 procent van de geregistreeerde arbeidsmigranten in Noordwijk. Zeven van de tien woont in een appartement of woonhuis.

FOTO TACO VAN DER EB

Cijfers

Het lijkt dus simpel. Maar wil je goede huisvesting regelen dan moet je eerst wel weten om hoeveel mensen het nu precies gaat. Daar werpt het in 2021, in opdracht van de Greenport Duin- en Bollenstreek geschreven, rapport van Decisio licht op.

Volgens CBS-cijfers, waar Decisio zich op baseert, wonen in de Duin- en Bollenstreek ongeveer 3.905 arbeidsmigranten die in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn ingeschreven. De gemeente Noordwijk is de belangrijkste woongemeente met 1.440 arbeidsmigranten, zo'n 37 procent van het totaal. Daarnaast zijn Katwijk (860 geregistreeerde arbeidsmigranten) en

niet te hoge kosten, is vaak al prima. „Veel arbeidsmigranten willen toch gewoon geld sparen om mee naar huis te brengen.” Hij wijst naar Limburg waar in de tijd dat de mijnen nog open waren, zogeheten gezellenhuizen waren. Daar konden jonge arbeiders wonen die gezamenlijk de keuken deelden. „De Polenhotels zijn daar een voorbeeld van. Het kan dus wel. Maar overheden en werkgevers moeten gezamenlijk dit probleem oppakken, water bij de wijn doen en het probleem niet afschuiven op elkaar. Dat gebeurt nu te vaak en te gemakkelijk.”

Woonhuizen

Deze arbeidsmigranten wonen op verschillende plekken. Uit bereke-

Hillegom (605 geregistreeerde arbeidsmigranten) belangrijke woongemeenten. Alleen zijn de bijna 4.000 arbeidsmigranten waarschijnlijk een forse onderschatting, meent Decisio. Veel arbeidsmigranten schrijven zich niet in de BRP bij de verschillende gemeenten omdat ze de procedure niet kennen, ze vrezen rechten in hun eigen land te verliezen of, bij seizoenswerk, minder dan vier maanden in de Bollenstreek verblijven en dus niet verplicht zijn om zich in te schrijven. Decisio komt dan ook met een schatting van tussen de 7.000 en 12.000 arbeidsmigranten die in de Duin- en Bollenstreek wonen.

ningen van Decisio woont 70 procent in appartementen en eengezinswoningen in de dorpen. Voor een deel zijn dit arbeidsmigranten die zich definitief in Nederland vestigen en zelf een huis kopen. Vaak zijn dat stellen met of zonder kinderen. Maar voor de overgrote meerderheid gaat het om huizen die worden gekocht door werkgevers en huisvesters. Veel agrarische werkgevers zorgen zo dat het eigen personeel onder dak komt. Daarnaast wijken grote huisvesters uit naar woonhuizen. Nico Geerlings van Flexwonen.nu uit Noordwijkerhout, die een flinke groep arbeidsmigranten in reguliere huizen heeft, zegt weinig keus te hebben. „Het is niet illegaal want het is huisvesting maar het is niet

vergunnd. Ik moet mensen ergens laten slapen want ieder mens heeft recht op een bed. Maar nu laat ik mensen ook weleens slapen in huizen waarvan ik weet dat ik niet naar de gemeente hoeft te gaan voor een vergunning. Ik ben al dertien jaar bezig om honderd procent vergunde huisvesting te krijgen maar je staat soms met de rug tegen de muur.” Ook Peter Ruigrok van Ruigrok Producties uit Hillegom huisvest veel mensen in eengezinswoningen. „Steeds vaker de vaste mensen en stelletjes. Dat is sowieso de meerderheid.”

Piepsysteem

Om hoeveel huizen in de Duin- en Bollenstreek het precies gaat, is overigens niet duidelijk. Navraag bij de gemeenten wijst uit dat het in Hillegom, Lisse en Teylingen gaat het om respectievelijk 128, 71 en 169 huizen maar daar zitten ook zorginstellingen bij, waar mensen van meerdere huishoudens een huis delen. In Katwijk is een inventarisatie gedaan waaruit bleek dat het een marginaal verschijnsel is met twaalf huizen. Een onwaarschijnlijk laag aantal met 2.682 geregistreeerde inwoners met een niet-Nederlandse nationaliteit in 2021 en 860 arbeidsmigranten BRP-geregistreeerd in 2019. Noordwijk zegt niet te registreren of mensen van meerdere huishoudens een huis delen. Hoe verschillend de registratie ook is, over een ding zijn gemeenten het eens namelijk dat het officieel niet mag. Alleen wordt er pas opgetreden als er klachten of problemen zijn. Dus zolang de bureaus niet klagen, gebeurt er niets. Wel zetten gemeenten stappen om het opkopen van

→ Lees verder op de volgende pagina